

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД
«ДНІПРОВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

**МАТЕРІАЛИ КРУГЛОГО СТОЛУ
«МОВА. ІСТОРІЯ. КУЛЬТУРА»**

24 травня 2023 року

**Дніпро
2023**

УДК 81
ББК 81.2 УКР
М 74

*Ухвалено до друку Науково-методичною радою Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет»
(протокол № 9 від 22 червня 2023 р.)*

Матеріали круглого столу «Мова. Історія. Культура» (24 травня 2023 року, Вищий навчальний приватний заклад «Дніпровський гуманітарний університет»): збірник тез. Дніпро: ВНПЗ «ДГУ», 2023. 113 с.

(в авторській редакції)

Вміщено матеріали круглого столу, в якому взяли участь працівники музеїв, культури, професорсько-викладацький склад закладів вищої освіти, магістри, здобувачі вищої освіти України. Тематика статей охоплює актуальні питання щодо розвитку мов світу та форм реалізації їх через носіїв мови.

Матеріали круглого столу можуть бути використані у практиці фахівців різних видів гуманітарної діяльності та у навчальному і виховному процесах закладів освіти.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Лежнєва Тетяна Миколаївна – кандидат юридичних наук, доцент, проректор ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Крашеніннікова Тетяна Валеріївна – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Виноградов Геннадій Миколайович – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Холод Ірина Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Негодченко Ольга Петрівна – старший викладач кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Мірошник Андрій Дмитрович – фахівець з міжнародних зв'язків Відділу організації наукової роботи, міжнародних зв'язків та академічної мобільності ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

(Вищий навчальний приватний заклад «Дніпровський гуманітарний університет»)

© Автори, 2023

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
------------------------	---

МОВА

Агарков Олег. Розвиток мови у контексті історії та культури.....	6
Бондаренко Катерина. Роль основ комунікативної лінгвістики у роботі психолога з військовослужбовцями.....	9
Кириченко Вікторія. Роль української мови в професійній діяльності	12
Коваленко Олександр. Типи жестів у контексті формування міжкультурної компетентності.....	14
Козачок Анастасія. Цінність писемності у соціальному аспекті	18
Козинець Інна. Неологізми як прояв емоцій та відображення реалій воєнного стану.....	20
Крашеніннікова Тетяна. Мова в етнічних середовищах.....	23
Лементар Ольга. Особливості використання фразеологізмів у творі Валентина Чемериса «Вітька+Галя, або повість про перше кохання».....	26
Підвисоцька Галина. Підходи до формування м'яких навичок на заняттях з англійської мови професійного спрямування у здобувачів вищої освіти.....	29
Поповський Анатолій. Проекції зі «Споминків» Агапія Гончаренка на імперський синдром сучасних ідеологів «русского мира».....	32
Сергієнко Наталія. Українська мова в соціальних мережах.....	36
Смоляр Влада. Українська мова-скарб нації	38
Токарчук Карина. Історія та культура англійської мови.....	40
Холод Ірина. Засоби комунікації у міжнародному контексті.....	42

ІСТОРІЯ

Архіпова Тетяна. Фотозбірка фотографа Марка Залізняка у зібранні Дніпропетровського національного історичного музею.....	45
Ведмеденко Максим. Проблема зради серед працівників правоохоронних органів: причини, наслідки та шляхи запобігання.....	49
Дудко Владислав. Класифікація та особливості римських піхотних мечів часів правління імператора Траяна (98–117 рр. н.е.).....	54
Раменська Євгенія, Оверченко Олександр. Рух шістдесятників з точки зору Я-концепції.....	57
Старік Олександр. Мешканці Катеринослава I: етнічні та соціальні особливості за результатами археологічних досліджень.....	61
Суховий Віталій. Українська нація. Міркування з приводу концепцій націєтворення.....	63

КУЛЬТУРА

Бердо Рімма. Формування цифрової культури у здобувачів вищої освіти.....	69
Виноградов Геннадій. Спотворення оригінальної семантики базової термінології європейської культури як результат секуляризації науки.....	72

Дорошенко Максим, Дурманенко Ігор. Офорти Тараса Шевченка.....	76
Луценко Олександра. Георгій Нарбут.....	80
Мовчан Олександра. Алла Горська – душа шістдесятників	85
Негодченко Ольга. Український геній, якого визнав світ	89
Соловйова Ірина. Талановитий митець – Олександр Довженко.....	93
Хмель-Дунай Галина. Одяг українців Катеринославщини (Дніпропетровщини).99	
Хряшкова Поліна. Кавалерідзе Іван Петрович.....	103
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ.....	111

English breakfast» (традиційний англійський сніданок). Одночасно, мова впливає на культуру, оскільки вона визначає спосіб сприйняття світу, вираження думок та розуміння взаємин між людьми.

Крім цього, англійська мова має велике значення у музиці та кінематографі. Англомовні виконавці, такі як *The Beatles*, *Queen*, *Adele* та майже безліч американських артистів, стали міжнародними зірками та додали свої унікальні культурні виразні засоби у свою творчість. Англійська мова також є мовою голлівудського кіно, і через це багато культурних виразів та ідіом відображаються у фільмах, що впливає на глобальну культуру та сприйняття.

Отже, англійська мова, історія та культура нерозривно пов'язані, взаємно впливають одна на одну і формують багатогранну та різноманітну англомовну культуру, яка має глибокий вплив на світову суспільну, літературну, музичну та кінематографічну спадщину.

ЗАСОБИ НЕВЕРБАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У МІЖНАРОДНОМУ КОНТЕКСТІ

Ірина ХОЛОД

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін
ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

У міжнародному контексті засоби невербальної комунікації грають важливу роль у взаємодії між людьми з різних культур. Оскільки мовні бар'єри можуть існувати, невербальні сигнали можуть стати універсальними засобами вираження емоцій, намірів і повідомлень. У міжнародному контексті наступні засоби невербальної комунікації мають значення:

1. Міміка обличчя може передавати емоції, такі як радість, смуток, обурення або здивування. Це універсальний спосіб вираження почуттів, який розуміють люди з різних культур.

2. Жести рук, рухи тіла та позиція можуть мати специфічні значення в різних культурах. Наприклад, підняття великого пальця може мати різні інтерпретації в

різних країнах, від показу «добре зроблено» до образи. Варто дослідити культурні нюанси різних країн, щоб уникнути непорозумінь.

3. Очний контакт може передавати повагу, зацікавленість та встановлювати зв'язок між співрозмовниками. Рівень і стиль очного контакту може варіюватися в різних культурах, тому варто вивчати культурні відмінності.

4. Використання простору та фізичного контакту може мати культурні варіації. Наприклад, деякі культури можуть вважати дотик під час спілкування неприпустимим, тоді як інші культури можуть це вважати нормою.

5. Інтонація, гучність та ритм мовлення можуть варіюватися в різних культурах і мати вплив на сприйняття повідомлення. Варто звертати увагу на тон голосу і вибирати його належним чином.

6. Вбрання та зовнішній вигляд можуть сильно відрізнятися. Важливо бути свідомим цих норм, особливо при взаємодії з представниками інших культур.

Варто пам'ятати, що культурні варіації інтерпретації невербальних сигналів можуть існувати, тому важливо бути відкритим до вивчення та розуміння різних культурних контекстів при комунікації у міжнародному середовищі. Зважаючи на різні культурні контексти, деякі жести можуть мати різні значення в різних країнах. Ось кілька прикладів:

1. *Округлення вказівного та великого пальців у формі кільця:* У багатьох країнах, зокрема в західних культурах, цей жест може означати «ок» або «добре». Однак, у деяких культурах, таких як Туреччина, Греція та Бразилія, Франція та Бельгія, цей жест може мати негативне значення, асоціюючись з образою або неприємністю.

2. *Махання рукою:* У багатьох культурах махання рукою використовується для привітання або прощання. Однак у деяких культурах, зокрема в Японії, махання рукою може вважатися неввічливим або неприйнятним. Тут більш поширеним є хлопання в долоні.

3. *Знак «V» з пальцями:* У багатьох культурах знак «V» зі вказівним та середнім пальцями може означати перемогу або мир. Проте, в Японії та Кореї цей

жест може вважатися образливим, адже там використовується для позначення числа 2 або вказівки на людину.

4. *Кивання головою* може мати різні значення в різних країнах. Наприклад, у багатьох культурах кивання головою вгору-вниз вказує на згоду або позитивну відповідь. Але в деяких країнах, таких як Болгарія і Греція, кивання головою вгору-вниз може означати заперечення або незгоду.

5. *Показ великого пальця* може мати різні значення в різних країнах. У багатьох країнах це може означати «добре зроблено» або позитивне визнання. Але в деяких культурах, таких як Іран та Колумбія, показ великого пальця може бути образливим і мати значення подібне до показу середнього пальця в західних країнах.

Очний контакт може мати різні значення і сприйматися по-різному в різних країнах і культурах. У США, Канаді, країнах Західної Європи очний контакт вважається важливим і показником активної спілкування. Зазвичай очі співрозмовника дивляться прямо, і довге уникання очного контакту може сприйматися як відсутність інтересу або невпевненості.

У деяких культурах східної Азії очний контакт може вважатися неприпустимим або невічливим, особливо у взаємодії зі старшими чи вищими за статусом особами. У цих культурах розглядати співрозмовника може сприйматися як невічливість або нав'язливість.

У деяких арабських культурах очний контакт може бути менш інтенсивним і більш витриманим, особливо взаємодіючи з особами протилежної статі або незнайомими. Вважається, що довгий і прямий очний контакт може викликати незручність або бути сприйнятим як невічливість.

В індійській культурі очний контакт може бути менш інтенсивним, особливо між людьми різних соціальних станів або в суспільних ситуаціях. Вважається, що занадто прямий і довгий очний контакт може сприйматися як нав'язливість або порушення особистого простору.

Варто пам'ятати, що ці загальні тенденції можуть мати виключення, і індивідуальні відмінності завжди важливі. Крім цього, зрозуміння та поважання

культурних норм і звичаїв партнера з комунікації важливо для успішної міжкультурної взаємодії.

Узагальнюючи вищезазначене, можна сказати, що сприйняття жестів у різних країнах і культурах може відрізнятися. Важливо розуміти, що ці описи є загальними тенденціями, і індивідуальні відмінності та контекст взаємодії також можуть впливати на сприйняття очного контакту. Норми невербальної комунікації можуть різнитися навіть у межах однієї країни або культури.

Враховуючи це, важливо бути чутливим до культурних контекстів та звичаїв співрозмовника, проявляти повагу і вибирати найбільш адаптивний стиль комунікації, щоб досягти ефективного міжкультурного спілкування.

ІСТОРІЯ

ФОТОЗБІРКА ФОТОГРАФА МАРКА ЗАЛІЗНЯКА У ЗІБРАННІ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ІСТОРИЧНОГО МУЗЕЮ

Тетяна АРХІПОВА

старший науковий співробітник відділу фондів Дніпропетровського національного історичного музею ім. Д. І. Яворницького

Марко Микитович Залізник (Желізник) – фотограф-аматор, краєзнавець, етнограф. Народився 1893 р., у с. Сергіївка Бахмутського повіту, Катеринославської губернії, у селянській сім'ї. Помер 1982 р. у Романівці, Донецька обл. Учасник 3 воєн: Першої світової, громадянської, Великої Вітчизняної. Працював у колгоспі ім. Дем'яна Бідного на Артемівщині. У фотозйомці життя односельців Донеччини створив фотолітопис важливих подій ХХ століття: війни, колгоспного будівництва. Залишив записи «Спогади про пережиті факти і про роль фотолюбства в моєму житті» і фотоспадщину з 5 тисяч фотознімків [3].

Зміст багатьох фотографій М. Залізняка відомий широкому загалу громадськості через публікації в періодичних виданнях, фотолітописах, підручниках з історії України, в документальних фільмах, його фотознімки

